МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Агроінженерія»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Агроінженерія».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Агроінженерія» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **131 респондент** (здобувач ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **35%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

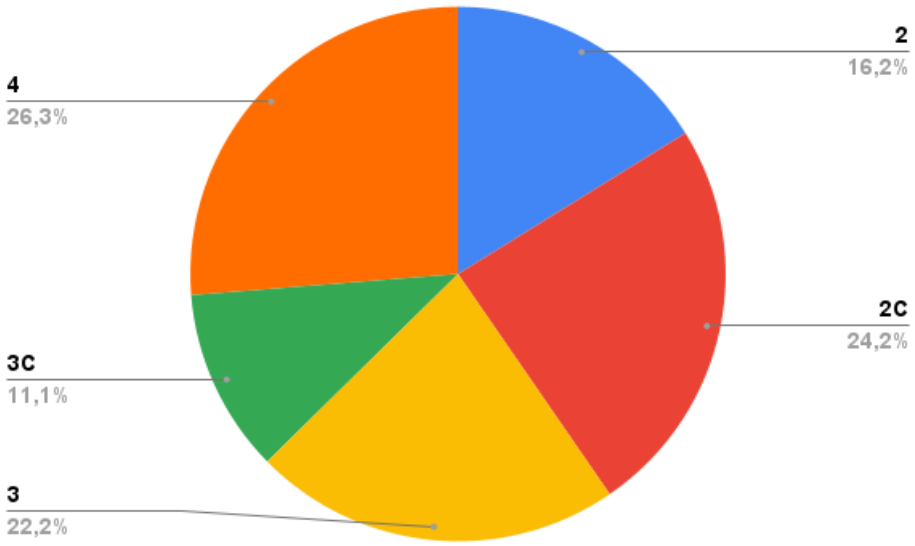

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

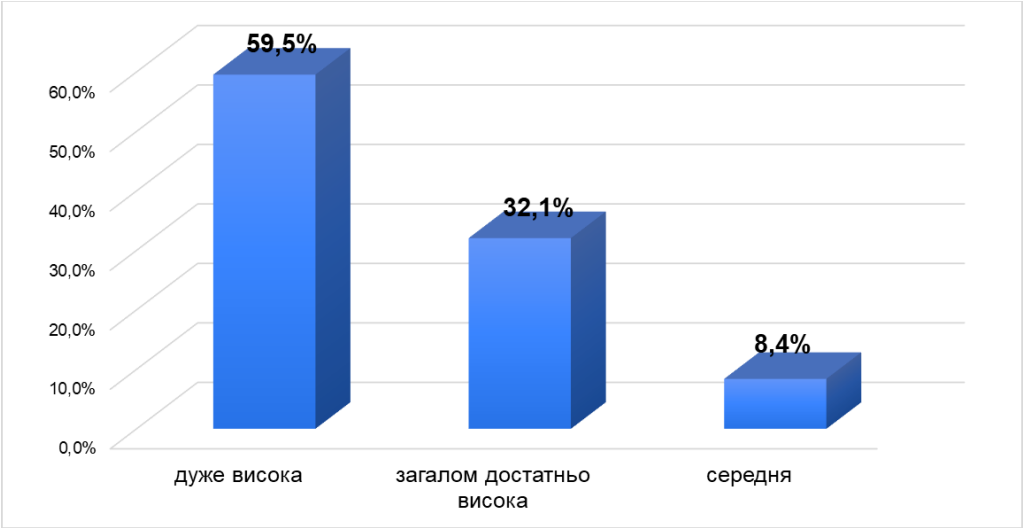

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 59,5% та «загалом достатньо висока» 32,1%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

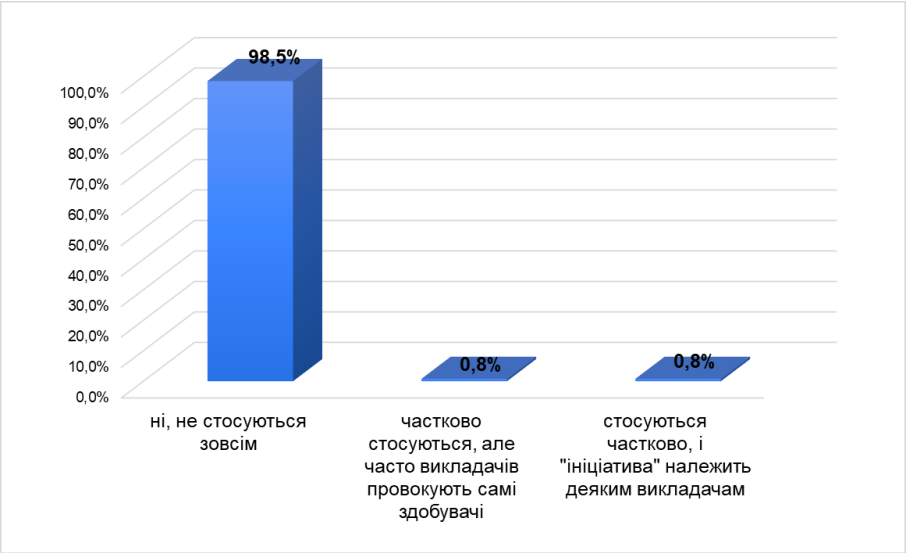

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 98,5% «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі» 0,8% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

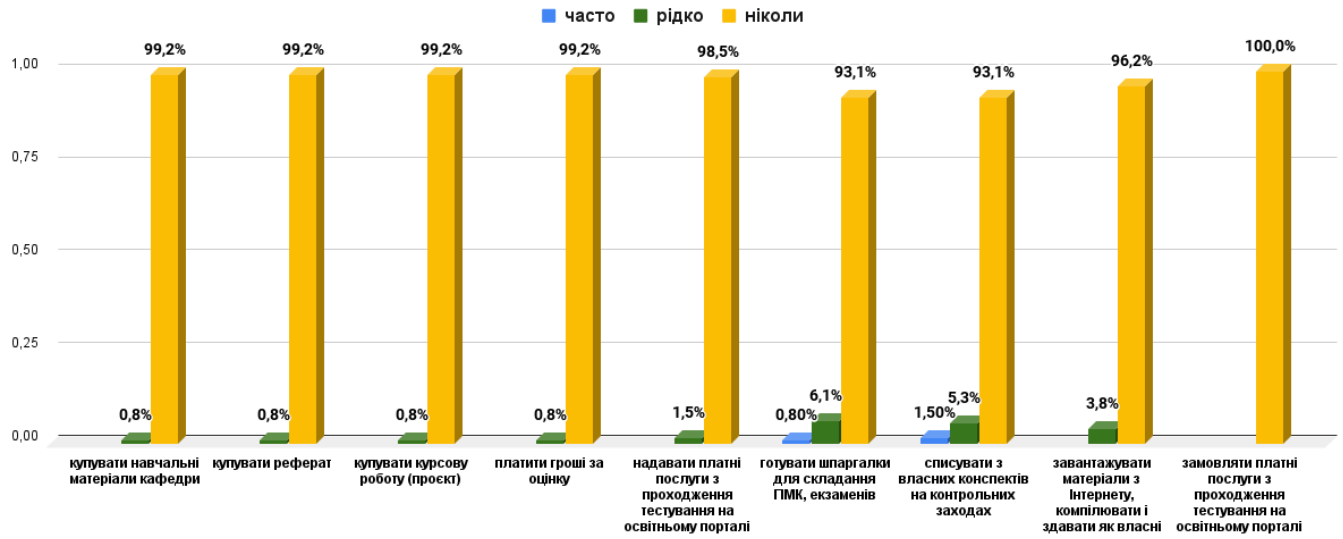

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 97,5% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (6,9%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (6,9%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (3,8%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **11 (8,39%)** з **131** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб не здавати лабораторні/практичні роботи» - 2 респонденти (18,2%: 1 респ. – 2С курсу, 1 респ. – 3 курсу), «для отримання грошових коштів» - 1 респондент (9,1% - 4 курсу), «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 10 респондентів (90,9%: 2 респ. – 2 курсу, 3 респ. – 2С курсу, 2 респ. – 3 курсу та 3 респ. – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто реферат» - 2 респондента (18,2%: 1 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт)» - 2 респондента (18,2%:

1 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу) та «для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену» - 2 респондента (18,2%: 1 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

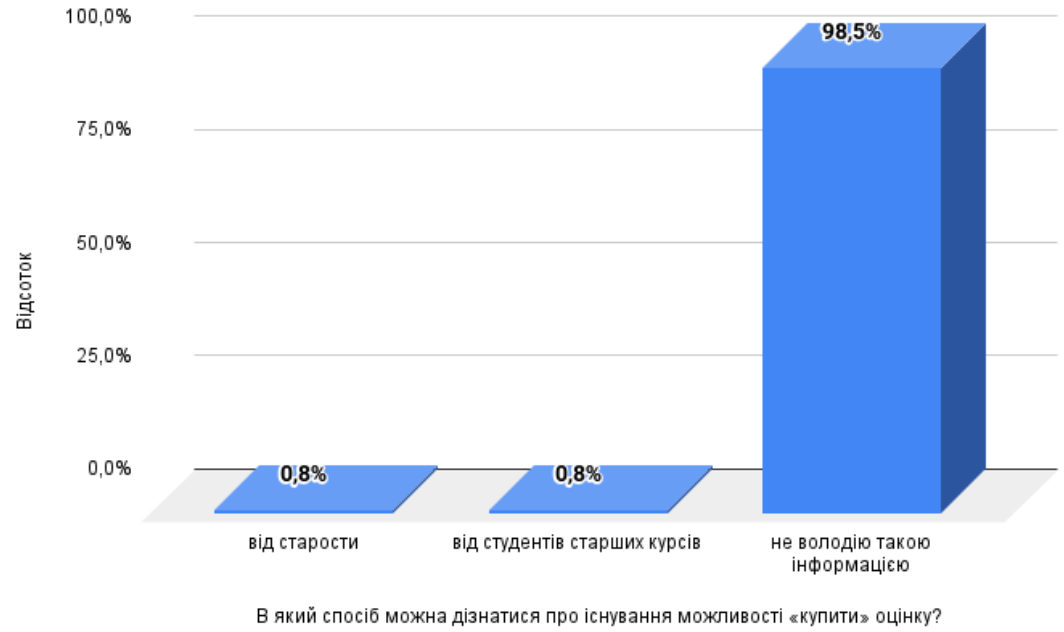

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 98,5% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)»*. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

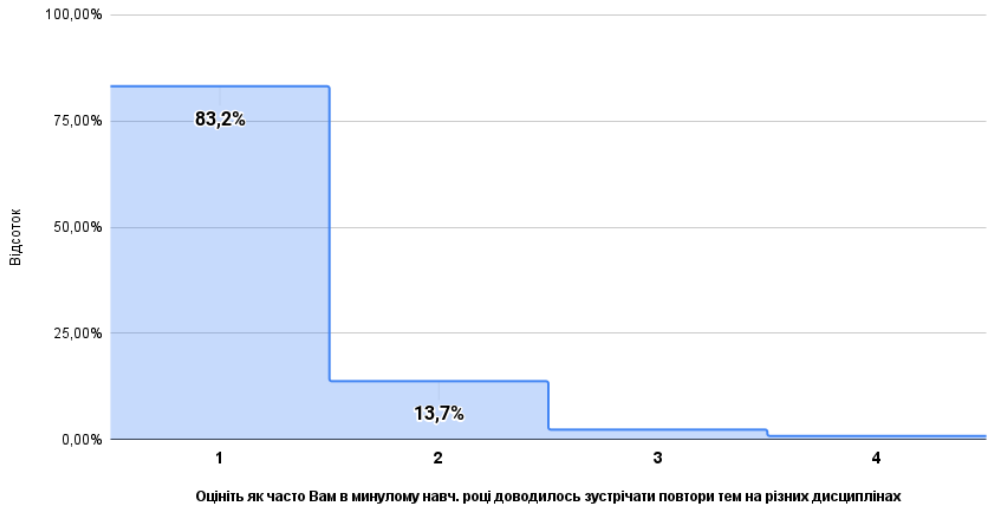

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 83,2% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 13,7% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли, що доводилось 2%, не доводилось 88% та важко відповісти 10% (рис. 7).

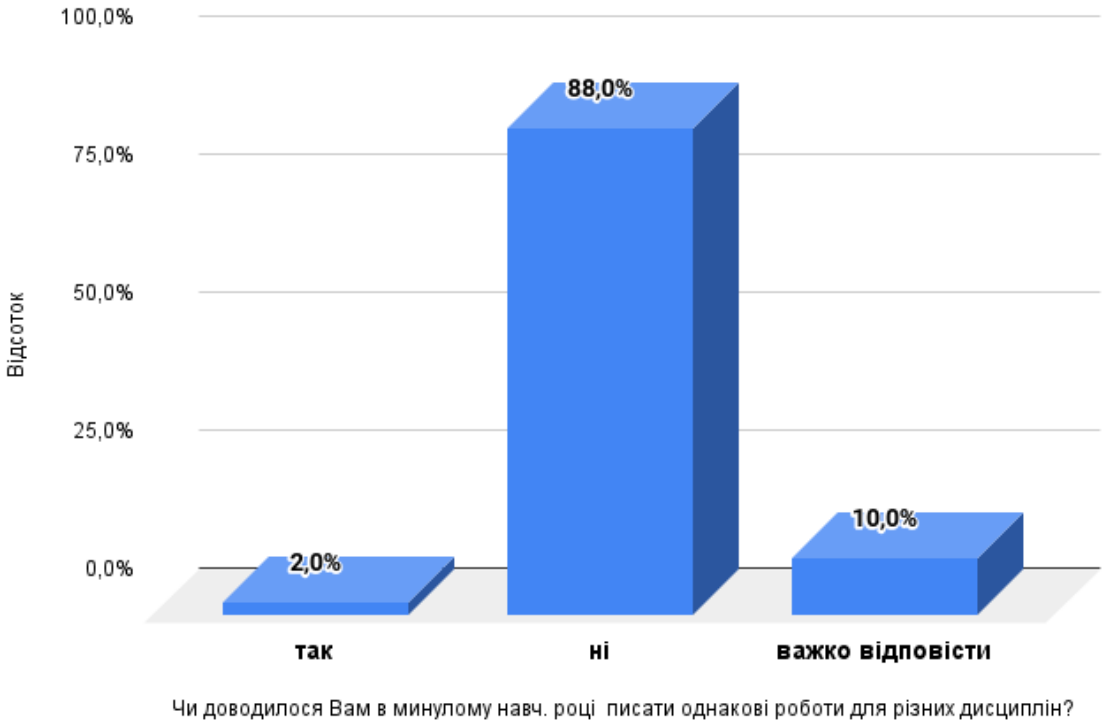

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»* 25% респондентів відповіли, що не доводилось, та 75%, відповідно, «так» (рис. 8).

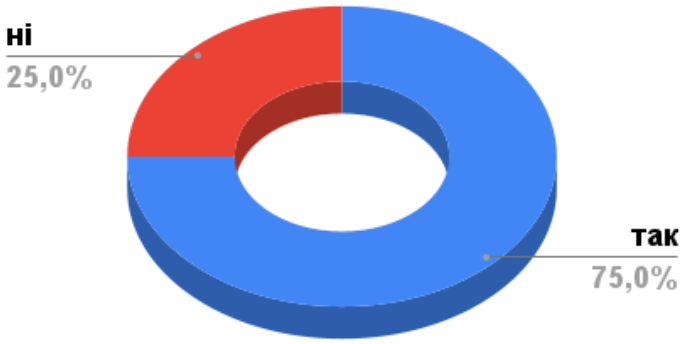

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 52,7% як «помірне навантаження» та 26% «скоріш надмірне» (рис. 9).

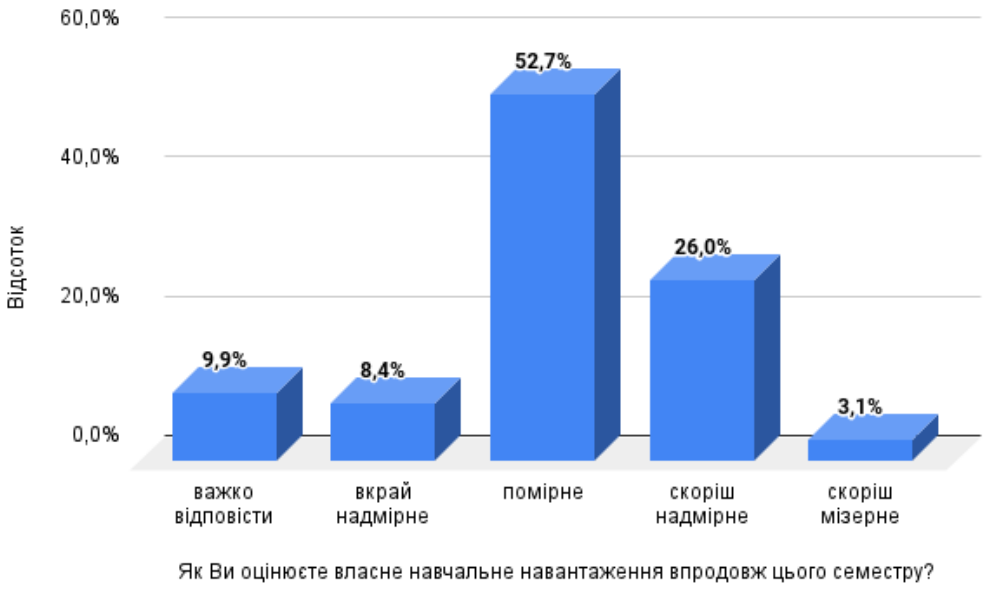

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Моніторинг оцінювання академічної доброчесності є важливим аспектом вивчення думок здобувачів вищої освіти. Проведене опитування спрямоване на з'ясування ставлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агроінженерія» до дотримання етичних норм у навчальному процесі: якості освіти, рівню корупції в університеті, недоброчесності в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчального навантаження тощо.

Аналіз результатів опитування здобувачів відображає

- високу якість освіти – понад 59% від загальної кількості зазначили рівень «дуже висока», 32,1% – «загалом достатньо висока», 8,4% вважають якість освіти середньою.
- низький рівень можливої корупції в університеті. Зокрема 98,5% респондентів заперечно відповіли про прояв будь-якого натяку на корупційні дії, а 98,5% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку;
- дотримання доброчесності - в середньому 97,5% респондентів не здійснювали дій щодо питань недоброчесності в навчальному процесі. В той же час респонденти вказали, що «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (6,1%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (5,3%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (3,8%).

Щодо повтору тем на різних дисциплінах, 83,2% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 13,7% «скоріш не доводилось». Також 88% респондентів зазначили що в минулому навчальному році не доводилось писати однакових робіт для різних дисциплін. При цьому 10% серед опитуваних здобувачів вищої освіти було важко відповісти на це питання.

Щодо питання проінформованості здобувачів про участь у заходах присвячених академічному письму/академічної доброчесності, що проводяться в університеті – 75% респондентів зазначили про те, що брали участь у таких заходах, 25% - не брали.

У зв’язку з вищенаведеними даними, з метою попередження та уникнення можливих проявів недоброчесності необхідно:

- кураторам академічних груп провести кураторські години з питань академічної доброчесності;

- викладачам навчальних дисциплін ознайомлювати здобувачів вищої освіти перед написанням курсових проєктів (робіт) та кваліфікаційних робіт з Кодексом честі, Антикорупційною програмою ТДАТУ, Положенням про академічну доброчесність і Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в ТДАТУ;

- ширше інформувати здобувачів вищої освіти та наукових керівників про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- гаранту освітньої програми провести моніторинг робочих програм освітніх компонент з метою запобігання повтору навчальної інформації;

- викладачам і надалі дотримуватися вимог об’єктивності, валідності та справедливості під час оцінювання та забезпечувати відкритість і прозорість

проведення оцінювання рівня знань здобувачів;

- передбачити під час навчання використання онлайн платформ та цифрових інструментів з агроінженерії, які надаються у вільному безкоштовному доступі в мережі Internet з метою уникнення плати за завантаження;

- викладачам дисциплін посилити роботу щодо впровадження у навчальний процес освітніх платформ Coursera, Udemy, тощо.

Гарант ОПП «Агроінженерія»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, к.т.н., доцент Іван ЧИЖИКОВ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР